Notă informativă
cu privire la proiectul Codului educației al Republicii Moldova

În condițiile definirii integrării europene drept obiectiv fundamental de dezvoltare, modernizarea sistemului de învățămînt, constituind componenta primordială a reformelor social-economice, necesită o nouă viziune de ansamblu asupra schimbărilor cantitative şi calitative din sistem, care ar asigura funcționarea durabilă a sistemului de învățămînt şi sporirea rolului acestuia în dezvoltarea resurselor umane şi a economiei.

Actuala Lege a învățămîntului, deşi a fost progresistă pentru anii ’90, nu mai poate eficient regla aceste procese. De aici şi necesitatea adoptării unui nou Cod al educației (în continuare – Cod) din Republica Moldova.

În acest scop, la 15 decembrie 2009, prin ordinul ministrului educației, a fost creat un grup din 18 experți coordonatori şi 9 grupuri de lucru pe componente, în procesul de elaborare a proiectului Codului fiind antrenate 64 de personalități notorii, reprezentînd atît sistemul de învățămînt, cît şi domeniul cercetărilor ştiințifice, precum şi partenerii sociali.

Proiectul Codului a fost elaborat în baza următoarelor principii:

a) asigurarea coerenței şi continuității în dezvoltarea sistemului educațional;

b) asigurarea coerenței cu necesitățile sociale, economice, educaționale, politice şi cu tendințele internaționale şi naționale în domeniul educației;

c) asigurarea bazei eficiente de funcționare şi dezvoltare a sistemului de învățămînt.

Proiectul Codului urmăreşte următoarele obiective:

a) constituirea unui sistem de învățămînt de calitate capabil să influențeze dezvoltarea durabilă social-economică a țării;

b) constituirea unui sistem de învățămînt capabil să concureze pe plan european şi internațional;

c) valorificarea adecvată a statutului cadrului didactic şi managerial în societate;

d) asigurarea priorității învățămîntului în societate.

La elaborarea proiectului Codului s-a pornit de la situația actuală din domeniul învățămîntului autohton şi cel european, ținîndu-se cont de:

a) tendințele şi aspirațiile Republicii Moldova privind integrarea în spațiul european;

b) perspectivele democratizării proceselor sociale, formarea societății civile şi reformarea economiei;

c) realizările obținute deja în reformarea învățămîntului din republică;

dar şi de :

a) finanţarea insuficientă a sistemului de învăţămînt, pentru a i se asigura dezvoltarea continuă;

b) accesul redus al unor categorii sociale la educaţie de calitate;

c) tendinţele demografice de reducere a contingentului de elevi;

d) raţionalizarea utilizării capacităţilor de proiect ale instituţiilor de învăţămînt;

e) necesitatea revizuirii politicilor de pregătire iniţială, formare continuă şi plasare în cîmpul muncii a cadrelor didactice;

f) etc.

Astfel noul proiect al Codului îşi propune:

a) o nouă abordare a doctrinei educaţionale şi a misiunii sistemului de învăţămînt;

b) modernizarea sistemului de învăţămînt în contextul politicii naţionale externe de integrare europeană şi aderare la Procesul de la Bologna;

c) asigurarea calităţii în învăţămînt - prioritate permanentă pentru întregul sistem educaţional;

d) actualizarea obiectivelor şi priorităţilor sistemului de învăţămînt;

e) modernizarea structurii sistemului de învăţămînt în conformitate cu Clasificatorul Standard Internaţional al Învăţămîntului (ISCED), tradiţiile şcolii naţionale şi necesităţile educaţionale interne;

f) dezvoltarea Curriculum-ului Naţional;

g) specificarea priorităţilor de dezvoltare a cercetărilor ştiinţifice în învăţămînt;

h) dezvoltarea organizaţională şi promovarea unor strategii de sporire a performanţelor resurselor umane;

i) axarea activităţii de conducere pe principiile managementului contemporan;

j) modernizarea sistemului de formare continuă a personalului didactic şi de conducere din învăţămînt;

k) autonomia instituţională şi parteneriatul social în învăţămînt;

l) dezvoltarea infrastructurii şi a bazei material-didactice din învăţămînt, în corespundere cu tendinţele actuale de informatizare şi tehnologizare;

m) perfecţionarea sistemului de finanţare a învăţămîntului.

Structural, proiectul Codului este constituit din 14 titluri, 47 de capitole şi 169 de articole.

Varianta prefinală a proiectului Codului a fost lansată pentru dezbateri publice la 21 aprilie 2010, în cadrul unei conferinţe de presă, cu participarea dlui Vladimir Filat, Prim-ministru, a membrilor Grupului de experţi coordonatori, a reprezentanţilor societăţii civile şi ai mass-media.

Pentru facilitarea dezbaterilor publice, proiectul Codului a fost editat în format de broşură şi expediat în toate instituţiile de învăţămînt, a fost plasat pe site-ul Ministerului Educaţiei în limbile română, engleză şi rusă.

Pe parcursul dezbaterilor publice, au fost organizate zeci de emisiuni tematice televizate şi emisiuni radiofonice. La subiectul în cauză, au fost organizate întîlniri/întruniri/şedinţe cu participarea conducătorilor instituţiilor de învăţămînt de diverse niveluri şi din diverse teritorii, preşedinţilor organizaţiilor sindicale raionale şi municipale ale angajaţilor din învăţămînt, precum şi ai organizaţiilor sindicale din învăţămîntul secundar profesional şi mediu de specialitate, şefilor direcţiilor raionale/municipale de învăţămînt, membrilor corpului didactic din peste 20 de raioane, precum şi a altor factori interesaţi de elaborarea acestui document cu o rezonanţă socială atît de largă.

La elaborarea proiectul de Cod şi-a adus aportul şi expertul internaţional Maguyar Balint.

Segmentul privind învăţămîntul vocaţional/tehnic a fost pus în discuţie şi la conferinţă ETF de la Torino.

Pentru a antrena cît mai activ în procesul de elaborare a proiectului societatea civilă, la iniţiativa *IDIS Viitorul* au avut loc dezbateri pe marginea proiectului cu participarea largă a reprezentanţilor autorităţilor publice de toate nivelurile. Au fost realizate consultări cu reprezentanţii OSCE în Moldova, precum şi o masă rotundă cu participarea partenerilor noştri internaţionali – Fondul Monetar Internaţional, Banca Mondială, UNICEF etc. Un relevant aport la perfecţionarea proiectlui Codului şi-a adus Consiliul rectorilor, care s-a întrunit nu o dată în discuţii pe marginea acestuia, în acest proces fiind antrenată şi majoritatea absolută a instituţiilor de învăţămînt din republică.

Cele mai aprinse dezbateri au vizat poziţiile din proiect care vizează cercetarea în instituţiile de învăţămînt superior, organizarea învăţămîntului vocaţional/tehnic, angajarea în funcţie de conducător al instituţiei de învăţămînt, normarea completării grupelor/claselor şi a activităţii didactice şi ştiinţifico-didactice (la toate nivelurile), finanţarea şi autogestiunea financiară a instituţiilor de învăţămînt, dar şi partajarea competenţelor şi responsabilităţilor cu atribuţie la învăţămînt ale autorităţilor de toate nivelurile în conformitate, cu principiile declarate ale autonomiei locale.

Un deosebit interes au provocat propunerile Grupului de experţi privind modificarea scării de notare şi utilizarea calificativelor în aprecierea performanţelor elevilor, remunerarea cadrelor didactice şi facilităţile pentru pedagogi.

Participanții la dezbateri au mai luat atitudine față de stipulările din proiect referitoare la statutul bibliotecarului din învățămînt, utilizarea manualelor de alternativă, evaluarea finală nu numai prin probe scrise, dar şi orale, necesitatea serviciilor logopedic şi psihologic în instituție, educația incluzivă a copiilor cu dizabilități. Mulți participanți la dezbateri au militat pentru păstrarea laicității învățămîntului.

Pornind de la elaborările conceptuale existente, opiniile şi tendințele dezvoltării învățămîntului în contextul actual al evoluției Republicii Moldova, orientării spre valorile şi principiile promovate de comunitatea europeană şi mondială, Codul educației al Republicii Moldova urmează să stea la baza elaborării şi dezvoltării cadrului legislativ şi normativ al învățămîntului din republică, precum şi a programelor naționale şi locale de modernizare a sistemului educațional.

Ministru **Leonid Bujor**